

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714207846
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8714207846.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu Dr. Ing. N. R., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v Y. Z., na ul. S. č. XXX/XX, právne zastúpeného JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom so sídlom v Poprade, na ul. Hviezdoslavovej č. 2, proti žalovanému Prešovský samosprávny kraj, so sídlom v Prešove, na Námestí mieru č. 2, IČO: 37 870 475, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 09.03.2016, č.k. 7C/171/2014-90, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a náhradu trov stranám nepriznal.
2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu v období od 28.06.2012 do 27.06.2014. Vzhľadom na takto uplatnený nárok bolo potrebné sa predovšetkým zaoberať vznesenou námietkou premičania, pretože vyriešenie tejto otázky má zásadný význam pre ďalšie pokračovanie sporu a skúmanie ostatných skutočností.
3. Z LV č. XXXX, kat. úz. G. vyplýva, že žalobca je vlastníkom parcely č. XXXX - trvalé trávne porasty o výmere XXXX m² v podiele 5/8. Vlastníctvo k tomuto spoluvlastníckemu podielu žalobca nadobudol v roku 2006 na základe kúpnej zmluvy zavkladovanej pod V-XXXX/XXXX.
4. Je nesporné, že na časti tejto nehnuteľnosti bola v 70. rokoch 20. storočia postavená stavba, a to cesta II/XXX I. - C. C., ktorá je vo vlastníctve žalovaného. Z príslušného rozhodnutia o prípustnosti stavby vydaného dňa 19.02.1975 Okresným národným výborom v Poprade, ako aj zo zápisnice o odovzdaní a prevzatí prác je zrejmé, že stavebníkom v tom čase bola právnická osoba, pozemok bol v tom čase v užívaní Štátneho majetku, n. p., Poprad a JRD Poprad - G. pričom vtedajší vlastníci takéto obmedzenia spočívajúce vo výstavbe komunikácie akceptovali a neuplatnili si finančnú satisfakciu v žiadnej forme.
5. Prvoinštančný súd, citujúc ust. § 151n ods. 1, ods. 2 a § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, poukázal na to, že obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Náhrada za zriadenie vecného bremena predstavuje výšku odplaty, ktorú vlastníkom pozemku v dôsledku zriadenia vecného bremena, v konkrétnom prípade práva cesty utrpí, pričom ide o jednorazové odškodnenie.
6. V zmysle ust. § 134 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutel'nosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

7. Keďže v zmysle ust. § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť vydržaním, je tak zrejmé, nakoľko stavba patriaca žalovanému bola postavená v 70. rokoch 20. storočia, že došlo k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na pozemku, ktorý je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu.

8. Keďže právni predchodcovia žalobcu sa nedožadovali náhrady za zriadenie vecného bremena, ktoré vzniklo vydržaním a v súčasnosti už uplynula doba na vydanie bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie, akceptujúc námietku premlčania zo strany žalovaného, žalobu zamietol.

9. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedol, že záver prvoinštančného súdu o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu žalovaným je na podklade vykonaných dôkazov prekvapivý, bez opory v zákone a v rozpore s jeho výkladom prezentovaným judikatúrou. K naplneniu podmienky dobrej viery totiž nemôže postačiť tvrdenie, že žalovaný užíva cestu stojacu na nehnuteľnosti od 70. rokoch minulého storočia a právni predchodcovia žalobcu toto akceptovali a neuplatnili si finančnú satisfakciu v akejkoľvek forme. Presvedčenie žalovaného o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu prináleží, že nejedná bezprávne, musí byť podložené dôvodom oprávňujúcim k takémuto presvedčeniu, teda okolnosťami svedčiacimi o poctivosti nadobudnutia, a to najmä v právnom zmysle. Pre naplnenie dobromyseľnosti žalovaného nemôže postačovať jeho negatívne presvedčenie, že užívaním pozemku žalobcu neporušuje právo, ale je treba pozitívne presvedčenie, že mu toto právo patrí. Predstava o dobromyseľnosti užívania pozemku pod cestou žalovaným a jeho predchodcom, najmä keď sa jedná o verejnomocenské štruktúry, je vysoko nepravdepodobná. Vo veci sa teda nesprávne vyhodnotila prejudiciálna otázka, ktorá má vplyv na rozhodnutie vo veci.

11. Na pojednávaní dňa 09.03.2016 žalobca vykonal dispozičný úkon s predmetom sporu, keď zobral žalobu sčasti späť, avšak s týmto úkonom sa súd prvej inštancie na nariadenom pojednávaní, ale ani v rozsudku nijako procesne nevysporiadal, čím bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

12. V rozsudku nebolo uvedené, ku ktorému momentu malo vecné bremeno v prospech žalovaného vzniknúť, nebol uvedený moment začatia a skončenia plynutia doby vydržania, a to napriek tomu, že ide o základné náležitosti vyvodenia hoc aj prejudiciálneho záveru o vydržaní vecného bremena. Súd nevidí rozdiel medzi nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia a nárokom na náhradu za vecné bremeno. Z odôvodnenia rozsudku nie je možné vyvodiť záver, či súd žalobu zamietol z dôvodu premlčania náhrady za vecné bremeno alebo bezdôvodného obohatenia. Z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, ktoré ustanovenia zákona boli aplikované a ani kedy premlčacia doba začala plynúť a kedy uplynula. Z rozhodnutia sa nedá posúdiť, či nárok bol posúdený podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení alebo ako náhrada za zriadenie vecného bremena.

13. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

14. Krajský súd v Prešove o odvolaní žalobcu už raz rozhodol, keď uznesením zo dňa 29.05.2017 č.k. 7Co 62/2017-109 odvolanie odmietol.

15. V dôsledku dovolania podaného zo strany žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 22.02.2022 č.k. 9Cdo 163/2021 - 133 uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.05.2017 sp. zn. 7Co 62/2017 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

16. Po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu je opodstatnené.

17. Z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, na základe akých skutočností sa dospelo k záveru o nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva (vydržaním) v súlade s ust. § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka.

18. Za dôkaz o nadobudnutí práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním nemožno považovať rozhodnutie o prípustnosti stavby, vydané bývalým Okresným národným výborom v Poprade dňa 19.02.1975, ani zápisnicu o odovzdaní a prevzatí prác. Z týchto listín len vyplýva súhlas vtedajších vlastníkov nehnuteľností so stavbou cesty - pozemnej komunikácie. Súhlas vtedajších vlastníkov nehnuteľností predstavoval len právny úkon smerujúci k tomu, aby stavba pozemnej komunikácie bola v súlade s príslušnými predpismi povolená. Z takéhoto súhlasu nemožno vyvodiť záver, podľa ktorého vtedajší vlastníci nehnuteľností súhlasili s časovo neobmedzeným bezplatným užívaním svojich pozemkov.

19. Dňa 01.07.2009 nadobudol účinnosť zákon č. 66/2009 Z.z., ktorý v ust. § 4 ods. 1 priamo zo zákona upravil vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech žalovaného. Ustanovenia zákona č. 66/2009 Z.z. na prejednávajúcu vec sa vzťahujúce však pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vôbec zohľadnené neboli.

20. S prihliadnutím na vyššie uvedené je rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

21. Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 C.s.p. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

22. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobným spôsobom náležitosti odôvodnenia rozsudku upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016.

23. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p. dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje stranám sporu posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej.

24. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane sporu odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

25. Keďže vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobcovi aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.).

26. Po vrátení spisu bude úlohou súdu prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzať z ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. na prejednávajúcu vec sa vzťahujúcich, opätovne posúdiť námietku premlčania vnesenú žalovaným a následne vo veci opätovne rozhodnúť tak, aby odôvodnenie rozhodnutia spĺňalo zákonné náležitosti vyžadované ust. § 220 ods. 2 C.s.p.

27. Okrem vyššie uvedeného bude potrebné zaoberať sa čiastočným späťvzatím žaloby a jej zmenou, ku ktorým úkonom došlo na pojednávaní konanom dňa 09.03.2016. Na tomto pojednávaní právny zástupca žalobcu vo vzťahu k uplatnenému nároku vzal žalobu späť a to za obdobie od 28.06.2012 do 06.02.2013 a zároveň rozšíril svoju pôvodnú žalobu na obdobie do 07.02.2015.

28. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 C.s.p.), v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

29. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).